

ПРИДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
НАН УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю
"Науковий діалог "Схід-Захід"

(10 липня 2013 р.,
Хмельницька область,
м. Кам'янець-Подільський)

ЧАСТИНА II

м. Кам'янець-Подільський

інформація»

Цымбалова Анна Евгеньевна, аспірантки кафедри зарубіжного регіоніведення факультета міжнародних відносин ННГУ ім. Н. І. Лобачевського (г. Нижній Новгород)

Шегда Орест Ярославович, аспірант, Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Щегельська Юлія Павлівна, кандидат політичних наук, асистент кафедри реклами та зв'язків із громадськістю Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗМІСТ

Секція «Соціологія та соціальна робота» Секция «Социология и социальная работа»

Олейник Е. В.	Роль національного стандарту РФ в організації соціальної роботи з сім'єю	3
Харинина Л. В.	Ефективні технології соціальної роботи з підлітками, схильними к суїцидальному поведінню	6

Секція «Регіонознавство та краєзнавчі дослідження» Секция «Регионоведение и краеведческие исследования»

Базылева Е. А.	Научно-видавничий діяльність північно-західного відділу ІРГО	9
Балухтіна О. М.	«... Епархіяльні ввідомості» як джерело вивчення майнового ресурсу РПЦ на півдні України (друга половина XIX ст. – 1917 р.)	13
Безносова О. В.	Степна Україна як регіон культурного фронтира в XVIII – початку XX ст.	15
Боднар А. М.	Розвиток навчально-освітніх закладів Подільського регіону наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.	18
Бороденко О. А.	Повторна шлюбність овдовілих жінок гетьманщини другої половини XVIII століття (на матеріалах джерел фіскального та церковного обліку)	21
Гриженко Л. В.	Розширення мережі засобів зв'язку у міському середовищі Катеринославської губернії та можливості доступу до них різних категорій городян (кінець XIX – початок XX ст.).	24
Златина М. А.	Організація трудової допомоги єврейським беженцям і виселенцям в Єкатеринославе (апрель-літо 1915 г.): Проблеми і способи їх рішення	27
Капко С. М.	Внесок І. П. Котляревського у соціальний та культурний розвиток губерньського міста Полтави	30
Килимник Е. В.	Українське замкове зодчество в контексті європейської культури	32

посиленням динаміки міського життя городяни все більше відчували потребу й у вирішенні проблеми телефонного зв'язку. Перші телефони у містах Катеринославської губернії почали діяти у 90-х рр. XIX ст. Найраніше телефонний зв'язок запрацював у Катеринославі. Потім він з'явився в Олександрівську, Бахмуті, Павлограді, Маріуполі та Луганську. Спочатку замовниками, власниками та користувачами телефонних апаратів були місцеві підприємці – купці та промисловці. Скрізь використовували апарати фірми «Еріксон» вартістю 33 крб., причому функції як мікрофона, так і навушника в них виконував один пристрій. З'єднання абонентів телефонних станцій здійснювалось власноручно телефоністками, на кожну з яких у середньому на годину припадало 160 – 170 з'єднань.

У 1904 р. кількість міських абонентів Катеринославщини не перевищувала 858 осіб (0,3 % городян) [6, с. 30]. Відповідно співвідношення городян губернії на одного абонента складало 1:1926. Основні причини малої кількості абонентів телефонної мережі наводила редакція газети «Донецкая жизнь», яка підкреслювала: «Телефон – це могутнє знаряддя зв'язку, який через дорожнечу абонентної плати, установки та купівлі самого апарату є недосяжним навіть для дрібного торговця» [7, 9 янв.].

У зв'язку з цим зазначимо, що річна вартість користування приватним телефоном у міському середовищі регіону складала від 75 крб. до 250 крб. Для порівняння, у Берліні та Франкфурті-на-Майні це становило 68 крб. (150 марок), а у Фінляндії – лише 22 крб. 50 коп. (60 марок) [8, л. 6 об.]. За міжміське телефонне з'єднання на Катеринославщині абонентна плата складала 50 коп. за 3 хвилини розмови. За ті ж 3 хвилини негайних переговорів – 1 крб [9, с. 445]. Причому згадані тарифи були однаковими як для телефонних апаратів установлених у готелях та офіційних закладах, де телефоном користувалися безперервно, так і для абонентів приватних квартир, де його могли не використовувати місяцями. Таке урівняння так тривалий час викликало невдоволення серед міського населення Катеринославщини.

Таким чином, у містах Катеринославської губернії наприкінці XIX – початку XX ст. спостерігалася чітка тенденція до збільшення мережі засобів зв'язку. Їх послугами мали змогу користуватися майже всі категорії населення. Хоча, як правило, незначна оплата послуг зв'язку поступалася їх якості. Тож, якщо, наприклад, заможні городяни мали вдома телефон, то малозабезпечені верстви населення в якості зв'язку використовували більш прийнятні за своєю ціною послуги пошти.

Література:

1. Весь Катеринослав на 1898 г. – Катеринослав. : Типо-Литография Буравого, 1897. – 286 с.
2. Весь Катеринослав и губерния в кармане. Справочный отдел. – Катеринослав: Типография «Польза», 1910. – 45 с.
3. Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького: Листи Д. І. Яворницького до діячів науки і культури [упоряд. : С. В. Абросимова, Н. С. Василенко, А. І. Перкова]. – Д. : АРТ-ПРЕС, 2005. – Вип. 4. – 500 с.
4. Весь Катеринослав на 1900 г. – Катеринослав. : Типо-Литография Буравого, 1900. – 348 с.
5. Озеров И. Х. На новый путь: К экономическому освобождению России /

И. Х. Озеров. – М. : Тип. А. И. Мамонтова, 1915. – 336 с.

6. Города России в 1904 году. – СПб. : Изд. -е Центрального Статистического Комитета МВД, 1906. – 1460 с.

7. Донецкая жизнь. – 1913.

8. Д. 138. О телефонных таксах, 1899 г., 195 л.

9. Постановления Екатеринославского Уездного Земского Собрания чрезвычайных и XLIII очередной сессии 1908 г. (чрезвычайных 25-го января и 19-го мая и очередной с 4-го по 13-е октября включительно). – Никополь: Типография М. А. Мазанковой, 1909. – 740 с.

Златина М. А.

ОРГАНИЗАЦИЯ ТРУДОВОЙ ПОМОЩИ ЕВРЕЙСКИМ БЕЖЕНЦАМ И ВЫСЕЛЕНЦАМ В ЕКАТЕРИНОСЛАВЕ (АПРЕЛЬ-ЛЕТО 1915Г.): ПРОБЛЕМЫ И СПОСОБЫ ИХ РЕШЕНИЯ

Екатеринославская губерния, в целом, и губернская столица Екатеринослав (современный г. Днепропетровск), в частности, в период Первой мировой войны становятся одним из центров, куда стекались потоки еврейских беженцев и высленцев. Наиболее масштабное перемещение вынужденных мигрантов в Екатеринославскую губернию приходится на период массового насильственного выселения евреев из прифронтовой зоны по приказу военных властей, начиная с конца апреля 1915 г. В Екатеринослав прибывали беженцы «из Польши, Литвы, отчасти из Галиции» [1, с. 40], в связи с массовым выселением из Ковенской губернии, в городе осело большое количество евреев - ковенцев [2, с. 30].

И одним из направлений в деле оказания помощи еврейским беженцам и высленцам становится содействие вынужденным мигрантам в трудоустройстве. Для подобной цели в Екатеринославе было создано Особое бюро по приисканию труда для безработных беженцев [2, с. 30]. К августу 1915 г. подобные Бюро труда при отделениях Общества ремесленного и земледельческого труда среди евреев (О.Р.Т.) были открыты, помимо Екатеринослава, и в других городах губернии: в Луганске, Александровске, Мариуполе, Бахмуте, Юзовке [3, с. 26].

Но, несмотря на активно начавшуюся работу по оказанию помощи в трудоустройстве еврейским беженцам – высленцам, Бюро труда столкнулось с рядом проблем, мешавших развитию эффективной деятельности благотворительных учреждений.

Первой проблемой стала «текучесть кадров». Связана она была как с постоянно прибывающими новыми волнами еврейских беженцев, например, только за неделю в конце июля 1915 г. в Екатеринослав прибыло 3,5 тысячи высленцев из Ковенской губернии, [4, с. 34]. к тому же, ещё со второй половины мая 1915 г. евреев из прифронтовой зоны отправляли, прежде всего, в четыре губернии черты оседлости: Екатеринославскую, Черниговскую, Полтавскую и Таврическую [5, с. 22]. Таки с периодическими постановлениями властей выселить из Екатеринославской губернии уже начинали обустриваться в Екатеринославе еврейских беженцев.

Первые подобные шаги были предприняты ещё в середине мая 1915 г.,